

Tlačová konferencia Národnej banky Slovenska

dňa 11. 6. 2019

Martina Vráblik Solčányiová, hovorkyňa NBS

Dobrý deň, vítam vás na dnešnej tlačovej konferencii k strednodobej predikcii P2Q-2019. Predikciu dnes uvedie guvernér Národnej banky Slovenska, pán Peter Kažimír. Prezentáciu bude mať následne viceguvernér Národnej banky Slovenska, pán Ľudovít Ódor. No a vítam tiež člena Bankovej rady a výkonného riaditeľa úseku obozretného dohľadu, pána Vladimíra Dvořáčka. Embargo platí do skončenia tlačovej konferencie. Pán guvernér, nech sa páči.

Peter Kažimír, guvernér NBS

Ešte raz prepáčte, dámy a páni, prajem vám príjemný dobrý deň, prvýkrát na pôde Národnej banky Slovenska so mnou v pozícii guvernéra Národnej banky, po rokovaní Bankovej rady, ktorá pred malou chvíľkou skončila. Tak ako bolo uvedené, budeme vám prezentovať našu predikciu najbližšieho ekonomického vývoja a oznámime vám ďalšie opatrenia v oblasti finančnej stability našich bankových subjektov. Chcem v prvom rade povedať, že slovenská ekonomika bude v tomto roku a v budúcom roku rásť o niečo pomalšie, než sme pôvodne očakávali, a to hlavne z dôvodu globálneho ochladenia. Napriek stabilizácii globálneho rastu sa geopolitické a obchodné problémy svetovej ekonomiky, ktorej Slovensko je pevnou súčasťou, zintenzívnili. Sme v takej paradoxnej situácii, kde na jednej strane máme pozitívne tvrdé dáta za prvý štvrtrok tohto roku, či už v oblasti hrubého domáceho produktu, sčasti môžeme byť dokonca spokojní aj s jej štruktúrou – hrubého domáceho produktu aj rastu – sú tu príjemné prekvapenia z trhu práce, ale všetky ďalšie riziká, ktoré sú prítomné hlavne mimo Slovenskej republiky sa zintenzívnili, ja vám ich pomenujem - sú to evergreeny z každodenných prvých stránok svetových európskych médií: Je to brexit, ktorý sa mal vyriešiť legálnym spôsobom niekedy v marci tohto roku, a viete, že odpoveď na otázku, ako Spojené kráľovstvo odíde z Európskej únie - odpoveď na túto otázku nemáme. Je tu problematika rastúcich animozít v oblasti svetového obchodu a niekedy až neskrývane pomenovaných - začiatkami v podstatne obchodných vojen. Viete, že sme tu mali na spadnutie dohodu medzi Spojenými štátmi americkými a Čínou vo veci colnej politiky, na poslednú chvíľu došlo k dramatickému zauzleniu a nedohode, mali sme tu zápletku s Mexikom, to vám hovorím len vlastne prehľad posledných udalostí posledných mesiacov - a tieto udalosti prispievajú k neistotám a tieto neistoty pôsobia negatívne aj na naše odhady rastu aj u nás na Slovensku. Ak idem k číslam, naša aktuálna predikcia poukazuje na cyklické spomaľovanie slovenskej

ekonomiky, čo znamená pre tento rok zníženie z nami pôvodne odhadovaných 3,5 % ekonomického rastu - pokles o 0,2 na úroveň 3,3 % a v prípade budúceho roku vidíme takisto ekonomický rast horšie, ako sme to pôvodne videli, a ideme z 3,3 a úroveň 3,2 % per annum. Chcem na doplnenie ešte spomenúť, že vývoj našej ekonomiky v prvom kvartáli bol v súlade s našimi očakávaniami, ale vidíme, už vidíme v podstate aj na tvrdých dátach pomalšie investície a takisto nižšiu súkromnú spotrebu obyvateľstva napriek rastu príjmov. Tu viete, že v podstate máme za sebou historické rekordy v oblasti nielen zamestnanosti, nezamestnanosti, ale zároveň aj rastu nominálnych miezd a rastu reálnych miezd. Napriek tomu tu nemáme priamy kanál do spotreby – nám v podstate úplne nefunguje a dochádza k spomaľovaniu spotreby aj na úkor vyššieho sporenia, z čoho sa zase v inej funkcii, ktorú Národná banka má, samozrejme tešíme. Medzi kľúčové pozitíva, lebo rád by som chcel hovoriť aj o pozitívach, patrí vývoj slovenského trhu práce, ten ostáva naozaj veľmi priaznivý. Tá zotrvačnosť dobrej kondície trhu práce tu stále je, tvoria sa pracovné miesta, nezamestnanosť je na historicky najnižších úrovniach a mzdy dynamicky rastú. Zamestnanosť by mala v tomto roku rásť o ďalších 1,2 %, čo je zaokrúhlene okolo 30 tisíc nových pracovných miest. Tých prvých 9 tisíc už v prvom štvrtroku aj naozaj vzniklo aj v situácii, kde je veľký tlak samozrejme na novú pracovnú silu a aj prítokom nových zamestnancov zo zahraničia. Je potrebné dodať, že táto dynamika rastu zamestnanosti sa bude v budúcnosti podľa nás pomalinky spomaľovať a to aj z dôvodu spomínaného nedostatku pracovných síl, ale aj samozrejme kvôli starnutiu populácie ako takej a schopnosti ľudí na našom trhu práce v podstate reagovať na potreby trhu práce. Ešte sa zastavím pri raste nominálnej mzdy a reálnej mzdy, kde sa vytvára jasný priestor na rast spotreby alebo úspor. Nominálne by sa v tomto roku mali mzdy zvýšiť o 6,7 % ročne a v budúcom roku o vyše 6 %, presne o 6,1. Pri reálnej mzde sme na číslach 4 % rastu reálnych miezd v tomto roku a 3,5 % v roku budúcom. Infláciu vnímame ako stabilnú, mala by zostať blízko úrovne 2,5 % v celom horizonte predikcie, a teda aj v roku 2020 až do roku 2021, teda v roku 2019, 2020 a 2021. Posledná vec, ktorej by som sa chcel v úvode venovať, sú riziká tejto predikcie - pri raste ekonomiky ich vidíme stále smerom nadol, hlavne kvôli situácii v globálnej ekonomike, tak, ako som ich pred chvíľou pomenoval, to znamená - tak ako postupne budeme dostávať odpovede na otázky brexitu, napätia v oblasti multilateralizmu a uvoľňovania prekážok voľného obchodu, tak tieto riziká môžeme pomaly mazať a budeme snáď môcť povedať, že ich budeme môcť – tieto riziká otočiť na pozitívne. Pri inflácii sú tieto riziká skôr vybilancované, kde geopolitické napätie sa môže prípadne prejaviť aj rastom cien istých komodít, napríklad energií. Toľko na úvod z mojej strany a poprosil by som pána viceguvernéra Ľuda Ódora, aby pokračoval v prezentácii. Ďakujem.

Ludovít Ódor, viceguvernér NBS

Pekný deň vám želim, takže rád by som teda dodal len pár aj grafických informácií k najnovším prognózam alebo teda predpovedi počasia, ako to hovoríme. Takže vonku externé prostredie už cítiť nejaké také jesenné počasie, u nás ešte stále prevláda leto, takže takto asi vyzerá tá naša prognóza naozaj v stručnosti. Takže pán guvernér už hovoril, prečo sa mení náš pohľad na najbližšie štvrťroky až roky, najmä teda kvôli slabšiemu zahraničnému dopytu, a práve preto dochádza k takej cyklickej revízii rastu HDP v najbližšom období, ale vzhľadom na to, že zase domáca ekonomika produkuje stále relatívne dobré čísla, tak ten výsledný efekt pre rast ekonomiky je relatívne malý, to znamená, že do úrovne nejakých dvoch desatín. Aby som to aj ilustroval, tuto môžeme vidieť, ako postupne sa ochladzuje globálna obchodná aktivita, vidíme tam relatívne silné pády, ktoré by nás zasiahli určite oveľa intenzívnejšie, keby sme nemali silné domáce fundamenty, to znamená, že rast zamestnanosti a miezd, čo vlastne drží ekonomický rast na relatívne prijateľných úrovniach. Tuto vidíme, ako vyzerajú globálne importy podľa jednotlivých inštitúcií, tie jednotlivé stĺpce ukazujú na prognózy inštitúcií v čase, to znamená, ako sa posúvame v tých jednotlivých farebných škálach doprava, tak to sú tie najnovšie prognózy a zaujímavá je najmä ECB, čo je úplne napravo, kde vidíme, že kým pred rokom ešte sa hovorilo o náraste globálnych importov o viac ako 4 %, v súčasnosti je to medzi 0,5 a 1 %, to znamená, že naozaj dramatický pokles importov, dramatický pokles obchodu a určite teda všetci viete, že čo to alebo kto to spôsobuje. Takže naozaj v takomto globálnom prostredí nie je žiadnym prekvapením, že to ochladenie prichádza aj do eurozóny a samozrejme aj na Slovensko. Technické predpoklady oproti minulosti sa zmenili v tom, že okrem teda zahraničného dopytu, čo vidíme na tej pravej strane, vidíme momentálne tú červenú čiaru, v prípade ceny ropy vyššie, takže to má z krátkodobého hľadiska samozrejme vplyv aj na rast aj na infláciu, ale na druhej strane to ďalšie obdobie, keďže tie ceny by sa mali potom stabilizovať na nižších úrovniach, tak bude brzdiaco pôsobiť na infláciu. Čo sa týka aktuálneho vývoja, tak ako spomínal pán guvernér, tie tvrdé dáta za prvý štvrťrok boli dobré za eurozónu, ale keď sa pozrieme na pravý graf, na tú čiernu čiaru, to je vlastne ekonomický sentiment alebo čo môžeme čakať do budúcnosti, tak tam vidíme, že okrem maloobchodu všetky tie ostatné sektory sú skôr v tých červených číslach, takže indikátory sentimentu naznačujú ochladenie, takže ten druhý štvrťrok pravdepodobne bude slabší ako bol ten prvý. Keď sa teda vrátíme z eurozóny domov na Slovensko, tak ten agregátny efekt na rast HDP vidíme na úrovni 0,2 negatívne v najbližšom období a postupne s tým, že nábeh niektorých nových produkcií bude doznievať na tom horizonte, tak 2021 očakávame hospodársky rast niekde na úrovni 2,8 %, čo

je v zásade rovnaká hodnota, akú sme mali aj predtým. Čo sa týka zamestnanosti - a neskôr uvidíte aj miezd - tam tie čísla skôr potvrdzujú naše predpoklady, zamestnanosť na tento rok ani nemeníme, stále predpokladáme 1,2 a to cyklické ochladenie, ktoré čakáme na horizonte prognózy, sa pretaví do mierne nižších čísel, ale stále predpokladáme rast zamestnanosti okolo 0,5 % aj v najbližších dvoch rokoch. Mzdy sú dokonca o niečo rýchlejšie v tomto roku, sme to revidovali nahor na 6,7 % a takisto ten cyklický príbeh sa pretaví aj v mzdovom vývoji neskôr. K inflácii – tu nemám veľa nových správ, v zásade ten pohľad, ktorý máme, sa potvrdzuje, to znamená, že tie modré čiary by mali dominovať na tom strednodobom horizonte, čo je dopytová inflácia. Najskôr s viac proinflačným, potom menej proinflačným vplyvom komodít a ďalších ponukových faktorov. Teraz budem hovoriť trochu potichšie, lebo idem k fiškálnemu výhľadu - stále hovoríme, že deficit v tomto roku bude 0,7 % HDP, čo je vlastne rovnaké číslo, ako sme mali aj v predchádzajúcom období, samozrejme okrem žartu som len chcel naznačiť, že príchod nového guvernéra nejako neprekreslil túto tabuľku, takže v zásade tie predpoklady, ktoré máme, hovoria o tom, že jednak vo väzbe na slabnúce ekonomické čísla v tomto roku, ako sme revidovali najmä v minulosti nadol tie čísla a zároveň tieto predpoklady sú väčšinou bez zapracovania nejakých politík alebo opatrení, to znamená, že s opatreniami uvidíme, aké číslo príde, ale náš baseline, stále držíme 0,7 % deficitu a do budúcnosti vzhľadom na to cyklické oslabenie a menšie príjmy, tam zvyšujeme odhad deficitu aj v roku 2020 aj v roku 2021 na 0,8 % HDP. Riziká – tu to bolo všetko povedané, nemám k tomu veľa čo dodať, takže by som len uzavrel tú predikciu s tým, že po takej vážnejšej revízií, ktorú sme spravili v prvom štvrtroku, teraz ide skôr o kozmetickú revíziu. Ale to, čo je dôležité a to, čo naznačujú a aj predstihové indikátory, tie výrazné riziká sú stále nadol a tá neistota je veľmi vysoká. To znamená, že tie riziká môžu byť v niektorých prípadoch aj veľmi negatívne, ale zas na druhej strane, niektoré sa potom nemusia ani realizovať, takže práve preto v tej tabuľke tie čísla sa menia väčšinou 0,1 - 0,2, takže ide skôr o ten cyklický vývoj v dôsledku zahraničia, tie domáce fundamenty sú zatiaľ na pevných nohách. Toľko asi z mojej strany. Ďakujem pekne.

Peter Kažimír, guvernér NBS

Ďakujem, pán viceguvernér, dovoľte mi ešte vám spomenúť, že banková rada dnes zároveň rozhodla, predbežne rozhodla o potrebe zvýšiť tzv. proticyklický kapitálový vankúš v našom finančnom sektore. Ten hlavný zámer tohto rozhodnutia je posilniť odolnosť našich bánk a ich schopnosť zvládať prípadné krízové situácie a turbulencie, ktoré vždy v živote môžu nastať. Vnímame to tak, že prístup k úverom je aj pre reálnu ekonomiku, ale aj samozrejme pre zvyšovanie životnej úrovne našich obyvateľov kľúčová záležitosť, ale zároveň platí, že pre

centrálnu banku je zase kľúčové sa starať o stabilitu finančného trhu - z tohto pohľadu to vnímame tak, že musíme dbať na to, aby úverová politika našich bánk žiadnym spôsobom sa nedotkla negatívne stability tohto sektora a aby sa samozrejme aj samotní klienti, či už sú to firmy, právnické osoby, živnostníci alebo domácnosti, to znamená fyzické osoby, nevystavovali negatívne riziku možného nesplácania alebo neschopnosti úvery splácať v ťažších obdobiach, ktoré opäť môžu niekedy nastať. A viac vám o tomto opatrení povie člen Bankovej rady zodpovedný za dohľad nad finančným sektorom, pán Vladimír Dvořáček, prosím.

Vladimír Dvořáček, člen Bankovej rady NBS a výkonný riaditeľ úseku obozretného dohľadu

Ďakujem pekne, pán guvernér. Tak ako už pán guvernér povedal, dnes sa banková rada zaoberala aj ďalším rozhodnutím, ktoré sa týkalo zváženia, či je potrebné zvýšiť proticyklický kapitálový vankúš. My sme túto potrebu avizovali už pri predstavení ostatnej správy o finančnej stabilite, kde sme nevyhlúčili možnosť zvýšenia proticyklického kapitálového vankúša, najmä v súvislosti s tým, že cyklické riziká v slovenskom finančnom sektore pretrvávajú. Toto je teda hlavný dôvod toho zvýšenia. Súčasne sme konštatovali, že kapitálová výbava slovenských bánk je dnes na veľmi slušnej úrovni, presahuje 18 %. Dá sa to teda vyjadriť aj inak, že vlastne banky dnes dobrovoľne držia isté vankúše. Samozrejme, je to voľný kapitál, ktorý nie je viazaný, a je ho možné v budúcnosti použiť napríklad, keďže sú to vlastné zdroje banky, aj na výplatu dividend. Tieto okolnosti banková rada zvažovala a vzhľadom aj na to, že aj napriek istému zmierneniu rastu úverov obyvateľstvu máme nadmerný rast úverov retailový. Tento rast domácností na medziročnej báze dosiahol úroveň 9,6 %, celkové úvery poskytnuté finančnému sektoru dosiahli medziročne rast 8 %, čiže vrátane aj úverov pre podniky. Tento rast pokladáme stále za nadmerný a z tohto dôvodu – aj keď porovnávame s inými krajinami alebo regiónmi – náš región má rast 5,5 % a eurozóna má len 1,8 % rast pre porovnanie - toto boli dôvody, prečo sme sa rozhodli na bankovej rade prijať zatiaľ tzv. predbežné rozhodnutie o zvýšení proticyklického kapitálového vankúša z úrovne aktuálnej 1,5 % na 2 %. Preto hovorím, že je to predbežné rozhodnutie, lebo toto rozhodnutie ešte podlieha notifikácii v Európskej centrálnej banke, čiže ideme s tým na povinnú konzultáciu, ale máme samozrejme isté avíza a informácie, že tento návrh by mohol byť prijatý. S tým, že účinnosť tohto opatrenia bude až od 1. 8. 2020. Znamená to, že banky budú mať dostatočný čas, aby sa prispôbili tejto novej úrovni požadovaného kapitálu. Platí to, čo som povedal – dneska väčšina bánk už tento kapitál drží, takže zmyslom tohto opatrenia bude naozaj v dobrých časoch vytvoriť vankúš pre tie horšie

časy – v čase, keď tento kapitál je v bankách voľný a keď ho budeme týmto spôsobom viazať – povedzme aj pre ten účel, aby výplaty dividend boli v ďalšom období o túto hodnotu nižšie. Ďakujem za pozornosť.

Bloomberg

Možno len na úvod jednu technickú – keby ste pán Dvořáček mohli vysvetliť tú procedúru, že vlastne ako je to teda s tým schvaľovaním ECB – čo sa vlastne môže stať?

Reuters

Či už doteraz vlastne všetky tie zvýšenia vankúšov schvaľovala ECB alebo len táto hranica bezpečnostná podlieha tomuto ...(nekvalitný záznam)

Bloomberg

A potom by som sa chcel spýtať pána guvernéra – nakoľko vás vyrušuje to, že trhové ukazovatele inflačných očakávaní idú smerom dole? V tom ECB-speaku inflačné očakávania sú de-anchored – nejakým spôsobom – vyrušuje vás to a je to niečo, s čím by mala ECB niečo robiť? A myslíte si, že tá situácia je taká, že by ECB mala pridať nejaký stimulus nejakým spôsobom a aké by mohli byť tie kroky, tie nástroje v tomto? Ďakujem.

Vladimír Dvořáček, člen Bankovej rady NBS a výkonný riaditeľ úseku obozretného dohľadu

Ďakujem pekne, pokiaľ ide o ten samotný proces notifikácie – som to nazval – je to ako keby povinná konzultácia v ECB. Čiže my ECB oznámime, že sme predbežne rozhodli o zvýšení a ECB nemôže povedať, že nezvyšujte. ECB len môže zvážiť, že to je nedostatočné zvýšenie, čiže môže len navrhnúť prísnejšie opatrenie ako urobíme my. Čiže tým pádom je to vlastne z tohto pohľadu viac-menej rozhodnuté, ibaže by ECB zvážila, že tá úroveň má byť vyššia. Ale keď zoberiem do úvahy to, čo ECB konštatuje v poslednom makroprudenciálnom reporte – menuje nás medzi siedmymi krajinami, kde odporúča národným autoritám zvážiť aktiváciu alebo zvýšenie proticyklického kapitálového vankúša. A podľa nejakých neformálnych konzultácií, ktoré sme už urobili, vieme, že tento návrh je v ECB vítaný.

Peter Kažimír, guvernér NBS

Ďakujem, ja chcem povedať, že na základe toho, čo som videl a počul aj vo Vilniuse počas zasadnutia Rady a na základe aj toho, čo ste mohli vidieť aj dnes pri prezentovaní predikcie –

či na európskej úrovni alebo na slovenskej úrovni nevidíme žiadne dôvody na to, aby sme hovorili napríklad o recesii alebo o nejakej deflácii, tak na to žiadne dôvody nie sú. My len úplne vedome hovoríme o horšej nálade – opakujem – vrátim sa na začiatok tejto tlačovej konferencie – máme tvrdé dáta, ktoré by nás mohli naplniť očakávaniami a mohli by nás udržiavať proste pri spokojnosti a mohli by sme možno tu sedieť so založenými rukami a tešiť sa na ďalšiu predikciu. Ale na základe proste merania sentimentu v rôznych oblastiach ekonomiky je vidieť, že sa tá nálada jednoznačne zhoršuje a keď si to dáte do súvisu s tým, čo sa deje na sociálnych sieťach, čo si ľudia prečítajú v médiách – tu hovorím aj o vašej zodpovednosti – alebo si prečítajú na nejakom tweete, na tom jednom konkrétnom každý druhý deň – tak to všetko vlastne proste zhoršuje fundamenty, ktoré samozrejme majú svoje smerovanie aj k tomu, čo je hlavná úloha centrálnej banky a to je proste dodržiavanie inflačného cieľa. A je pravdou, že sme od neho vzdialení, ale zároveň je pravdou, že Európska centrálna banka si cez svoju Výkonnú radu alebo cez svojich guvernérov je dosť sebavedomá, verí si, že má dosť nástrojov, aby túto situáciu zvládla. A koniec koncov rozhodnutia, ktoré boli prijaté vo Vilniuse hovoria o tom, že sa snažíme reagovať a že sme reagovali – či už predĺžením forward-guidance alebo aj otázkami, ktoré sa týkali kalibrácie TLTRO z pohľadu toho, aby sme na niektoré očakávania samozrejme reagovali. Ak hovoríte o rozpore medzi – vnímame rozpor medzi trhovými očakávaniami, ale aj názorom širokej odbornej verejnosti a z tohto pohľadu sú tu na to rôzne názory – naozaj rôzne názory a sme si vedomí a vnímame to ako realitu. Ešte ste sa asi pýtali na možné nástroje – viete, že ja tu pred vami nebudem špekulovať – sme pripravení pri najbližších rozhodnutiach, keď budeme mať opäť k dispozícii aj mäkké, aj tvrdé dáta rozhodovať takým smerom, aby sme úlohy, ktoré ECB má z hľadiska dôveryhodnosti udržania fiškálneho – prepáčte – inflačného cieľa – aby sme ich dodržali.

TV Markíza

Ja mám na vás takú osobnú otázku – ako vy sa pozeráte na ten fiškálny cieľ? Boli ste donedávna šéfom inštitúcie, ktorá fakt mala zacielené na 0,0 – dnes ste šéfom inštitúcie, ktorá tvrdí, že sa to nepodarí – ako sa na to pozeráte? Ďakujem.

Peter Kažimír, guvernér NBS

Som šéfom inštitúcie, ktorá má samozrejme svojich odborníkov a to je úplne rovnaká situácia, ako na Ministerstve financií z pohľadu toho, že predikciu alebo odhad vývoja napríklad štátneho rozpočtu samozrejme robí niekoľko inštitúcií. Robí si ho samotné ministerstvo financií na základe veľmi aktuálnych dát v podstate online – kontinuálne, robí ho centrálna banka

v rámci svojich predikcií a robí ho Rozpočtová rada, na základe ročných nejakých stáží ho robí Medzinárodný menový fond, robí ho OECD, je tu mnoho pohľadov. Podčiarknem to, čo spomenul pán viceguvernér, že odhad výsledku hospodárenia verejného sektora v roku 2019 vo vyjadrení -0,7 % hrubého domáceho produktu sa zatiaľ nezmenil – to znamená – ten odhad bol rovnaký pred mojím príchodom a ostáva aj po mojom príchode, pretože je to názor odborníkov, ktorí majú dostatok informácií na to, aby takéto číslo uviedli a prezentovali. A samozrejme vychádza to samozrejme pri vnímaní tzv. nezmenených politík, to znamená na základe tej údajovej základne, ktorú centrálna banka má k dispozícii. A zároveň vám chcem povedať, a to už je cesta do minulosti, cestujem v čase – rozpočet pre rok 2019 bol schválený a vypracovaný na základe odhadu makroekonomického rastu v tomto roku na úrovni 4,6 % hrubého domáceho produktu – 4,6 vs. 3,3 dnes predpokladaný a to samozrejme je zmena základných fundamentov. Čiže hovoríme o inom počasí, o inej teplote vonku, o iných mrakoch na nebi ako to bolo v septembri. Spomeňme si rozpočet na rok 2019 – sa robil na základe analýz zo septembra roku 2018. Medzitým sa bohužiaľ veľa vecí vo svete udialo a je pravdou, že bez dodatočného úsilia ten cieľ nemusí byť dosiahnutý a tak to vidíme aj dnes my.

TV JOJ

Dobrý deň, nadviažem tak trochu na kolegov – hovorili aj o vašej osobnej rovine – tak hovorili ste, že ste tu mohli sedieť so založenými rukami, ale asi pracujete tvrdo, takže tak možno osobnejšie – ako sa vám sedí na novej stoličke a ako sa vám pracuje – možno tak trochu ľudsky. A keď cestujeme v čase, tak pocestujeme aj do toho leta, lebo tu sa hovorilo, že vonku je ochladenie a tu máme leto – že ako ho strávite. Neviem, ako ste na tom s nárokom na dovolenku a podobne.

Peter Kažimír, guvernér NBS

Neviem, ja musím povedať, že dnes je jedenásty deň, čo som v tejto budove, pracujem s kolegami, ktorých samozrejme poznám dlhšie, ale naozaj som vo fáze poznávania inštitúcie a mám za sebou prvú bankovú radu a neviem – druhú výkonnú radu. Takže Národná banka Slovenska je iná inštitúcia ako bol rezort financií, má iné funkcie, inú štruktúru a iné aj zvyklosti v mnohých oblastiach – ale to je proste úplne normálne a to je presne to, v čom sme – keď ste špekulovali práve vo vašom médiu alebo aj v iných médiách ľudsky o tom, že či sa tu hodím alebo nehodím – tak je to proste o inom. A chcem len povedať, že sa snažím stretávať s mnohými ľuďmi a snažím sa proste čím skôr si plniť svoje úlohy, lebo to je proste kľúčové a z tohto pohľadu pre mňa samozrejme bolo veľmi dôležité – sú aj medzinárodné kontakty.

A Rada guvernérov vo Vilniuse bola na to dobrou príležitosťou sa spoznať s kolegami, z ktorých opäť mnoho som už poznal pretože buď sú bývalými ministrami alebo sme mali možnosť sa stretnúť na iných fórach, pretože guvernéri a ministri financií sa stretávajú napríklad vo Washingtone dva krát ročne na zasadnutiach Medzinárodného menového fondu. A cestujem ďalej – napríklad dnes na panelovú diskusiu do rakúskej centrálnej banky, zajtra do Európskej centrálnej banky do Frankfurtu – takže som na cestách. Toľko ľudsky o mojich prvých dňoch.

Hospodárske noviny

Dobrý deň, ja mám dve otázky, jedna je taká makroekonomická – boli tam dosť veľké revízie čo sa týkajú zahraničného dopytu – ja by som sa rada spýtala ktoré odvetvia najviac zasiahne ten znížený dopyt – či aj automobilový alebo tie budú aj naďalej ťahať ten náš zahraničný obchod. No a potom tá druhá otázka by bola teda vyslovene na pána Kažimíra – Národná banka Slovenska v posledných tých predikciách čo boli, tak vyzývala na štrukturálne reformy v súvislosti s tým, ako sa vyvíja trh práce. Je toto aj niečo, na čo vyzývate vy? Pokračuje sa v tomto diškurze alebo?

Ludovít Ódor, viceguvernér NBS

Najskôr k tým odvetviám – keď sa pozrieme na to, čo sa deje v Európe, tak tam vidíme dva svety: Podobne ako u nás, že jeden svet je priemysel a druhý svet sú služby. Kým priemysel najmä v Nemecku už dlhšiu dobu vykazuje veľmi slabé výsledky, tak službám sa ešte relatívne darí a tento obraz sa premieta sčasti aj do tých slovenských čísiel s jedným veľmi dôležitým rozdielom – a ten rozdiel je, že napriek tomu, že ten priemysel slabne a vidíme špeciálne aj automobilový priemysel v Nemecku, tak u nás tá situácia nie je taká dramatická najmä kvôli tomu, že sa rozbehli nejaké nové produkcie a tie nové produkcie dokázali viac než vykompenzovať práve ten slabnúci dopyt v priemysle, takže z tohto titulu naše čísla sú o niečo lepšie, ale tie európske sú jednoznačné v tom, že priemyslu sa nedarí predovšetkým v Nemecku a Taliansku a to, čo drží nad hladinou v plusových číslach, sú služby.

Peter Kažimír, guvernér NBS

Ja by som len dodal, že to nie je prvý krát, kedy automobilový priemysel na Slovensku zabil nové kapacity, bolo to aj po kríze v roku 2009, to znamená – nové kapacity hlavne vo Volkswagene, potom opäť vo Volkswagene asi pred dvoma rokmi a teraz je to samozrejme Jaguar – Land Rover, ktorý má možno svoje problémy spojené samozrejme opäť s brexitom

v oblasti rozhodovania o ďalšom navyšovaní investície, ale v každom prípade je to pozitívna správa, že v čase, keď globálny trh oslabuje, tak my máme dodatočnú kapacitu, ktorá ako keby vlastne dodala energiu, dodala paru do toho stroja. Pýtali ste sa na štrukturálne reformy, hlavne v súvislosti s trhom práce. Tak ja musím povedať, že áno, jednak vás chcem upozorniť na stanovisko Bankovej rady NBS k strednodobej predikcii, ktoré bolo distribuované, takže Banková rada sa uzniesla aj písomne to máte čierne na bielom, kde vyzývame v podstate k fundamentálnym zmenám v oblastiach trhu práce, a to hlavne v súvislosti so znižujúcim sa potenciálom ekonomiky, potencionálnym rastom, ktorý odhadujeme, že bude postupne klesať pokiaľ nedôjde k nejakým zmenám – aj kvôli agingu, teda starnutiu obyvateľstva, ale aj kvôli postupne nedostatku pracovných síl, resp. nesúladu ich vzdelania – tých, ktorí sú ešte nezamestnaní a ponuky na trhu práce. Samozrejme treba brať do úvahy politický cyklus, ale ten je často oveľa rýchlejší ako apetít na reformy a z tohto pohľadu bude určite dobrou výzvou pre novú vládu, ktorá vzíde z budúcich parlamentných volieb na to, aby sa zamerala aj na tieto oblasti a centrálna banka, Národná banka Slovenska, samozrejme bude pri tom z pohľadu svojho názoru a bude mať svoj názor na to aké zmeny by sa mali udiat' na trhu práce v oblasti hlavne vzdelávania a prípravy nových ľudí na trh práce. Tu vám chcem možno aj prezradiť, že sa budeme viacej venovať aj analýze štrukturálnych politík tak, ako to robia iné inštitúcie, to znamená – budeme mať aj ľudí, ktorí sa tomu budú špeciálne expertne venovať a ich výstupy vám budú samozrejme potom k dispozícii a budú verejne prístupné.

Reuters

Mario Draghi na poslednej tlačovke minulý týždeň hovoril o istých krízových scenároch v súvislosti s ďalším uvoľňovaním menovej politiky. Čo presne znamenajú tieto scenáre, tieto contingencies – čo by sa teda muselo stať, aby ECB začala prijímať nejaké takéto opatrenia? A akú rolu v tejto rovnici hrá kurz eura? Ďakujem pekne.

Peter Kažimír, guvernér NBS

Kurz eura kľúčovo voči doláru samozrejme zohráva svoju úlohu, máme ho proste na pamäti a pri každom z opatrení, ku ktorým sme sa zaviazali v minulosti alebo hodláme urobiť, musíme ho brať – berieme aj do úvahy samozrejme kurz, ale chcem povedať, že ešte nie sme tak ďaleko - my sme nedošli proste k situácii, aby sme avizovali ďalšie opatrenia, takže je tu jasné rozhodnutie z Vilnius, ktoré oproti iným rozhodnutiam alebo predchádzajúcim rozhodnutiam má svoju šťavu, má svoj obsah a pre nás budú kľúčové proste ďalšie tvrdé dáta za ďalšie štvrt'roky. Z tohto pohľadu merateľnosť aj trhových očakávaní, ale aj tvrdé dáta o vývoji reálnej

ekonomiky v eurozóne – to bude to kľúčové, ktoré vlastne odpovedajú na vašu otázku – aby sme robili niečo iné a niečo viac.

TV TA3

Ja by som sa chcel spýtať, či Európska centrálna banka má podľa vás ešte nejakú muníciu v prípade, že dôjde k tomu zhoršeniu – tie sadzby sú na nule, kvantitatívne uvoľňovanie tu bolo veľmi dlho, čiže – akú muníciu teda, ak nejakú má – či by ste mohli priblížiť, čo môže teda ešte robiť v takomto prípade Európska centrálna banka. Ďakujem.

Peter Kažimír, guvernér NBS

Točíme sa okolo toho istého – samozrejme informácie o tom - o ďalšej munícii – patria presne k strategickým informáciám, ktoré musia byť proste verejnosti známe v pravý čas. Zatiaľ taká situácia proste nenastala, ale ubezpečujem vás o tom, že informácie napríklad z úst Philipa Lanea, ktorý je nový člen Výkonnej rady a ako bývalý guvernér írskej centrálnej banky – z tohto pohľadu je pripravený prezentovať nám kolegom na Rade ďalšie opatrenia. A v podstate – keď to bude treba, je Európska centrálna banka pripravená aj pomenovať túto muníciu.

Finančné noviny

Najprv by som vám zaželel príjemnú dovolenku a teraz k otázke – ja sa zaoberám budúcimi možnými profesiami – ako centrálna banka vidí možný vplyv na celú ekonomiku umelej inteligencie – s tým spojenými zmenami na trhu práce a aká by mala byť interakcia vysokých škôl – tá je pomerne žiadna.

Peter Kažimír, guvernér NBS

Vyhodnotili ste otázku – samozrejme bola hodnotová – dobre, skúsim, teraz naozaj sa cítim komfortne v tejto svojej novej pozícii – áno, vysoké školstvo má obrovské nedostatky a má svoje nedostatky hlavne v súvislosti s množstvom vysokých škôl a kvality vzdelávania, ktoré poskytuje – či už z pohľadu toho zboru tých učiteľov, ktorí ju reprezentujú, ale samozrejme aj z hľadiska ctižiadosti študentov, ktorí ich navštevujú. A potom nemôže byť prekvapením aj pre našich politikov alebo pre našich rodičov, ak sa ich deti proste rozhodnú študovať v zahraničí. A môže byť pre nás nepríjemným prekvapením, ak sa proste také vysoké percento mladých ľudí rozhodne študovať napríklad v susednom Česku, ktoré má z pohľadu napríklad rankingu, to znamená – nejakého hodnotenia kvality vysokých škôl v medzinárodnom porovnaní oveľa, oveľa lepšie výsledky ako slovenské. A to je proste tak – toto je jedno štrukturálne

zaostávanie, ktoré pre Slovensko je bohužiaľ typické, a už posledných dvadsať rokov je typické a je to do istej miery možno prirodzené, pretože vysoké školstvo z hľadiska svojej samosprávnosti je samozrejme uzavretý organizmus, ťažko aj politicky a potom aj tým pádom aj reformne atakovateľný – a je uzavretý bohužiaľ aj z pohľadu personálneho obsadenia - a výsledky všetci vidíme a cítime. A tu sa len odvolám na svoje bývalé – z mojho bývalého povolania – ohlasy na to, že v podstate tu nerozhodujú len peniaze, čiže tu je oveľa dôležitejšia proste čistá myseľ z pohľadu toho, že máme nejaký cieľ a chceme ho dosiahnuť. Tu naozaj ten odborársky pohľad o tom, že dajme učiteľom – v tom našom slova zmysle viac – vôbec, ale vôbec nestačí. Ak hovoríme o umelej inteligencii, tak tu z hľadiska pomerov slovenského školstva sme príliš ďaleko a možno aby sme nehovorili zase len s nejakou nadsázkou, treba povedať, že časť napríklad robotizácie, ktorá je z hľadiska mnohých medzinárodných štúdií aj hrozbou samozrejme aj pre Slovensko a tu si treba uvedomiť, že vzhľadom na to, že máme v niektorých oblastiach naozaj tie najmodernejšie technologické kapacity, tak máme už dnes v podstate najvyšší počet robotov pokiaľ viem – alebo sme v úplnej špičke svetovej v počte robotov na tisíc zamestnancov. Takže tam by som nejakú tú najväčšiu hrozbu v tých odvetviach, o ktorých hovorím, najväčšiu hrozbu ďalšej nezamestnanosti alebo nejakého mismatchu nehovoril. Skôr riziká súvisia s diverzifikáciou ekonomiky ako takej, to znamená - nielen orientácie na manufacturing, na priemyselnú výrobu ako takú, ale do oblasti služieb, IT služieb a tých ďalších sfér, kde ešte teda je roboty ako na kostole – ako sa vraví. Ďakujem.

Martina Vráblik Solčányiová, hovorkyňa NBS

Ďakujem veľmi pekne za účasť, dovidenia.